

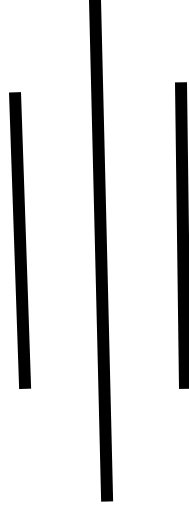
जोशीपुर गाउँपालिका

गाउँसभा बैठकमा

गाउँपालिका अध्यक्ष श्री चित्र बहादुर चौधरीज्यू द्वारा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को

नीति तथा कार्यक्रम

जोशीपुर गाउँपालिका

जोशीपुर, कैलाली

९ आषाढ, २०७९

गाउँपालिका उपाध्यक्षज्यू,

जोशीपुर गाउँपालिका, गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

राष्ट्रसेवक कर्मचारी, पत्रकार तथा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु,

र रेडियो सुनेर बस्नुभएका आम जोशीपुर गाउँपालिकाबासीहरु,

१. नेपालको संविधान बमोजिम गठित स्थानीय तहको रूपमा रहेको स्थानीय सरकारको तर्फबाट यस गरिमामय गाउँसभामा स्थानीय सरकार प्रमुखको हैसियतले पहिलो पटक र पालिकाको छैठौं नीति तथा कार्यक्रमको रूपमा जोशीपुर गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा हर्षित र गौरवान्वित महसुस गरेको छु ।
२. आवधिक निर्वाचन लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थाको मेरुदण्ड हो । वि.सं. २०७९ साल बैशाख ३० गते शुक्रबारका दिन सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरुलाई हार्दिक बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्दछु । साथै आफ्नो अमूल्य मतदान गरी जनप्रतिनिधिको रूपमा हामीलाई निर्वाचित गरेकोमा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जनतालाई हृदय देखि धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु । नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुबाट जनअपेक्षा अनुसारको शासन, पूर्वाधार विकास तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्दै संघीयता कार्यन्वयनमा महत्वपूर्ण योगदान रहने विश्वास लिएको छु ।
३. प्रजातन्त्र तथा लोकतन्त्रको स्थापना र रक्षाका लागि नेपाली जनताले पटक-पटक गर्दै आएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन स्मरण गर्दै नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने महान वीर शहीद, घाइते, अपाङ्गहरुको त्याग र बलिदान तथा अग्रजहरुको योगदानको उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । र २०७२ सालमा टिकापुरमा घटेको घटनालाई राजनीतिक घटनाको रूपमा घोषणा गर्न पहल गर्नेछु । साथै प्रथम स्थानिय निर्वाचन मार्फत निर्वाचित भई यस जोशीपुर गाउँपालिकाको विकासमा योगदान दिनुहुने पूर्व अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षहरु, कार्यपालिका सदस्य तथा गाउँसभा सदस्यहरुलाई समेत धन्यवाद सहित स्मरण गर्न चाहान्छु ।
४. विगत २ वर्ष नेपाल, भारत लगायत देशहरुका साथै विश्वभर नै कोरोना भाइरस (कोभिड १९) का कारण लाखौं मानिसको ज्यान गइसकेको छ । यो महामारीबाट

हाम्रो जोशीपुर गाउँपालिकाका नागरिक, नेपाल र नेपालबाहिर जीवन गुमाउनु हुने सबैप्रति श्रद्धञ्जली र शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु। साथै, आम गाउँपालिकाबासीमा सजगता अपनाई सङ्क्रमणबाट जोगिई सुरक्षित हुन कामनासँगै कोभिड विरुद्धको खोप\बुस्टर डोज लगाउन पनि अनुरोध पनि गर्दछु। यस रोगको प्रभावबाट बच्न लडाईमा अग्रपङ्क्तिमा खटिनुभएका स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनप्रतिनिधि, अगुवा, वुद्धिजीवी र आम समुदायप्रति मेरो उच्च सम्मान छ।

५. सिमित स्रोतका बिच आम गाउँपालिकाबासीको मानव अधिकारको रक्षा गर्दै आर्थिक तथा सामाजिक विकासमार्फत जनजीवन सहज गराउने कार्यमा गाउँपालिका प्रतिवद्ध छ। आधारभूत शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणका अवसर उपलब्ध गराई सुरक्षित र सचेत एवं समुन्नत र सुसंस्कृत समाज निर्माण गर्न गाउँपालिका दृढ छ।
६. जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको हैसियतले नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माण र हामीले अपनाएको परिपूर्ण लोकतन्त्र बमोजिम जनआकांक्षा र आवश्यकतालाई सम्बोधन तथा लोकतन्त्रका लाभहरु सहायकताको सिद्धान्त(Theory of Subsidiarity) बमोजिम वितरण गर्न जोशीपुर गाउँपालिका जिम्मेवार र प्रतिवद्ध छ।
७. जोशीपुर गाउँपालिकालाई नेपालका सबै स्थानीय तहहरु मध्येको विशेष र उदाहरणीय स्थानीय तहको रूपमा परिचित गराउनु, संघ र प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेको मुल्याङ्कन पद्धतीमा उत्कृष्ट हुने जिम्मेवारी र चुनौति हामी बीचमा छ। गाउँपालिकाको समृद्धि र समुन्नतिका लागि स्थानीय सरकार सदैव प्रतिवद्ध र केन्द्रित छ।
८. सीमित स्रोत साधन र जनशक्ति उपलब्धताका बाबजुद पनि सन्तोषजनक कार्यसम्पादन भइरहेको छ। गुणस्तरीय सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सचेत समाज निर्माण, सहभागितामुलक विकासको छनौट, कार्यान्वयन र वितरण लगायत हरेक तहमा हरेकको अर्थपूर्ण सहभागिता र सुशासन प्रवर्द्धनमा यो पालिका प्रतिवद्ध छ।
९. स्थानीय सरकारको स्थापना पश्चात संघात्मक शासन व्यवस्था मार्फत नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको गाउँ गाउँमा सिंहदरबारको अवधारणालाई मूर्तरूप दिने चुनौति र अवसर हाम्रो काँधमा समेत आएको छ। स्थानिय सरकारको पहिलो जनप्रतिनिधिहरुको कार्यकाल सम्पन्न भईसकेको छ। यो अवधिमा आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार तथा संस्थागत संरचना निर्माणमा क्षेत्रगत रूपमा आधार तय भएका छन्। निर्वाचन हुँदाका बखत हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले जोशीपुर

गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि जनतासँग गरेका प्रतिबद्धताहरुलाई कार्य रूपमा ल्याउन हामीसँग भएका सीमित स्रोत साधन, दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापनका अण्डारहरु, संक्रमणकालीन कानून र विगत वर्षका हाम्रा अनुभवहरुलाई समेत ध्यान दिँदै आम जनतासँग गरेका वचनवद्धता प्रति हामी सदैव प्रतिबद्ध रहने कुरा जोशीपुर गाउँपालिकाबासी जनसमुदायलाई विश्वास दिलाउन चाहन्छौं । जनताका आधारभूत सेवा सुविधा जनताकै सबैभन्दा निकटका निकायबाट प्रवाह गर्दा बढी प्रभावकारी हुन्छ भन्ने व्यवस्था नै संघिय शासन प्रणाली हो । यसैलाई हामीले टोलटोलमा सिंहदरवार पुर्याउने अभियान भनेका छौं । यसै सन्दर्भमा आजको गाउँसभामा हामी दीर्घकालिन सोच र लक्ष्यका साथ आगामी आर्थिक वर्ष ०७९/०८० मा जोशीपुर गाउँपालिकाले लिनुपर्ने नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी गाउँपालिकाको समृद्धिको खाका कोर्ने अवसरमा जुटिरहेका छौं ।

उपस्थित सभाका सदस्यज्यूहरु एवं आम गाउँपालिकाबासी आमामुवा तथा दाजुभाई दिदी बहिनीहरु,

अब म नेपाल सरकारको राष्ट्रिय आकांक्षा, प्रदेश सरकारको दीर्घकालीन सौँच, दिगो विकासका लक्ष्यका साथै गाउँपालिकाको सौँच र वर्तमान परिस्थितिलाई ध्यानमा राखी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

१०. विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिरहेको कोभिड-१९ बाट पालिकालाई सुरक्षित राख्न विशेष सजगता अपनाउदै संघ र प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा कोभिड-१९ विरुद्धको प्रारम्भिक खोप तथा बुस्टर डोज लगाउने कार्यलाई अझ व्यापकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
११. श्रम बजार र उत्पादनलाई जोड दिन श्रमिक, साना किसान, असहाय व्यक्ति, गरिब तथा विपन्न वर्गका परिवारलाई लक्षित गरी स्वास्थ्य, शिक्षा, सीप विकास तालिम र रोजगारी एवं आय आर्जनसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१२. गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने विकास निर्माणका आयोजनाहरुमा अधिकतम स्थानीय श्रम र सीपमा जोड दिइनेछ । शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि लगायतका क्षेत्र लक्षित क्षेत्रगत कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
१३. प्राकृतिक प्रकोपका कारण राहत, उद्धार तथा जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रकोप व्यवस्थापन कोष सञ्चालन गरिनेछ । खोज, उद्धार, राहत, पुनर्स्थापना कार्यलाई व्यवस्थित गर्न पालिका तथा समुदायस्तरसम्म द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई आवश्यक सामग्री सहित तयारी अवस्थामा राखिनुका साथै विपद्

- व्यवस्थापन सूचना केन्द्रको रूपमा स्थानीय आपतकालीन केन्द्रलाई सुदृढ गरी सञ्चालन गरिनेछ।
१४. गुणस्तरीय स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी तथा सरसफाई जस्ता आधारभूत सेवामा सबैको समतामूलक पहुँच हुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। संघ तथा प्रदेश सरकारले लिएको स्वास्थ्य सम्बन्धि नीतिलाई स्थानीयकरण गर्दै क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, परिवार कल्याण कार्यक्रम, एकीकृत बाल स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रम, महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा तथा सूचना, उपचारात्मक सेवा, नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम जस्ता निरोधात्मक, उपचारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
१५. गाउँ घरमा हुने चोरी, दुर्घटना जस्ता कार्य निरुत्साहित गर्न प्रत्येक बजारको चोकमा सिसि क्यामेरा जडान गरिनेछ।
१६. आम नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँचको अधिकारको सुनिश्चितताका लागि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सम्बन्धी उपचारात्मक, निरोधात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
१७. ग्रामीण क्षेत्रमा लुप्त रोगहरूको पहिचान र निदानका लागि विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन र स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। स्वास्थ्य संस्थाहरूको सुदृढीकरणका लागि सर्जिकल सामग्री, औषधी तथा पूर्वाधारको आवश्यक व्यवस्थाका साथै स्वास्थ्यकर्मीहरूको दक्षताका लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
१८. पोषण प्रवर्द्धन तथा संस्थागत सुत्केरी सेवालार्इ थप प्रभावकारी बनाउन पोषण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
१९. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज पहुँचका लागि पालिका १५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्न पहल गरी गरी दीर्घ रोग तथा अन्य रोग निदान, ल्याब सेवा, एक्स-रे सेवा लगायतका सेवाको सुनिश्चित गरिनेछ। साथै जोशीपुर आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रमा पोष्टमार्टमको कार्या सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
२०. स्वास्थ्य संस्थाहरूमार्फत प्रवाह हुने सेवाहरूलाई सबैको सहज पहुँच, अधिकतम जानकारी र अभिलेखीकरण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई जोड दिइनेछ। महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र आमा समूह मार्फत गाउँ टोलसम्म स्वास्थ्य सेवा र परामर्श सम्बन्धी कार्यक्रमलाई विस्तार गरी अभिलेखीकरण र प्रोत्साहन गरिनेछ।
२१. गाउँपालिकालाई पूर्ण खोपयुक्त, मातृ तथा शिशु मृत्युदरलाई शून्यमा झार्न विभिन्न निकायहरूसँगको सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। किशोर किशोरीहरूको

प्रजनन स्वास्थ्य सेवा, सूचनामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न किशोर किशोरीमैत्री स्वास्थ्य सेवा तथा विद्यालयमा सूचना केन्द्र स्थापनालाई प्राथमिकता दिइनेछ। साथै कार्यविधि र मापदण्ड बनाई महिला दिदि बहिनीहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरण गरिनेछ।

२२. नेपालको संविधानको मर्म अनुसार स्थापना भएका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरु स्थापना भएका १ वटा वडाहरुका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रको रूपमा स्तरोन्नति गरी सबै वडामा वडास्तरीय सेवा केन्द्रमार्फत तोकिएका स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ। साथै, सबै सेवा केन्द्रमा १\१ वटा एम्बुलेन्सको व्यवस्थाको लागि पहल गरिनेछ।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

२३. जोशीपुर गाउँपालिकाको प्रमुख आधारको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रको सुधारका लागि कृषिमा विविधिकरण, व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण जोड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। अनुदानमा उन्नत बीउ, रैथाने बीउ, तरकारी किट बीउ, कृषि औजार, यन्त्र तथा प्रविधिहरु उपलब्ध गराइनेछ। वास्तविक कृषक पहिचान र अनुदानका लागि कृषक दर्ता गरी कृषक परिचयपत्र उपलब्ध गराई सोही आधारमा मात्र अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ। साथै संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सहज रूपमा खाद्य मल प्राप्त गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
२४. खाद्य सुरक्षा र खाद्य सम्प्रभूता सुनिश्चित गर्न खाद्य सम्प्रभूता सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी उत्पादक र उपभोक्ताको अधिकार सुरक्षित गरिनेछ। कृषि उपजलाई वस्तु तथा मुद्रा विनिमयको आधारमा खरिद गरी संकलन, भण्डारण, वितरण र बजारीकरण गर्न कृषि उपज संकलन तथा शित भण्डारण केन्द्रलाई सहकारीमार्फत सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
२५. कृषितर्फ प्राविधिक जनशक्ति थप गरी संघिय सरकारको समन्वयमा “एक गाउँ एक प्राविधिक” कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरी प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। माटो परीक्षणबाट प्राप्त नतिजा र सुझावका आधारमा माटो सुहाउँदो बाली लगाउने कार्यलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ।
२६. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनामार्फत राष्ट्रिय तथा स्थानीय महत्वका खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने बाली वस्तुको साना व्यवसायिक उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। र स्थानिय रैथाने जातका बीउ लाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ।

२७. कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशाका रूपमा विकास गर्न तथा व्यवसायिक कृषि पेशामा आकर्षण गर्न उकृष्ट कृषक छनौट गरी वार्षिक रूपमा वडास्तर तथा पालिकास्तरमा पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
२८. उत्पादन, आय आर्जन, बाली विकास, व्यवसायिकरण जस्ता विषयमा कृषक क्षमता अभिवृद्धिका लागि व्यवहारिक र उद्यमशीलता केन्द्रित तालिम, रेडियो शिक्षा कार्यक्रम, कृषक भ्रमण, स्थलगत अवलोकन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
२९. कृषि क्षेत्रको क्षेत्रगत योजना तर्जुमा गरी सबै वडा र टोलका उत्पादनको पहिचान गरेर वडामा कृषि पहिचान कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ। सबै वडाहरूमा नगदे बालीमा आधारित आलु, सिमी, भटमास, लसुन लगायत तरकारी खेती तथा कागती, केरा, ओखर, नास्पति लगायत अन्य फलफूल तथा जडिबुटी खेतीको प्रवर्द्धनका लागि उपयुक्त स्थानमा कृषि उप केन्द्र तथा बागवानी केन्द्रको स्थापना गरी कृषि पर्यटनमा जोड दिइनेछ। त्यसका लागि उत्पादन समूहहरूलाई निश्चित बिउ र बजारसम्म पुऱ्याउनका लागि ढुवानी अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।
३०. हरेक वडाका टोल टोलमा स्थानीय हावापानी अनुकूल फलफूलका बोट विरुवा रोपन कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। वृक्षारोपण कार्यक्रमबाट समेत रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ।
३१. कृषकहरूले उत्पादन गरेको खाद्य उत्पादन गरेको खाद्य सामग्री फलफूल तरकारी भण्डारणको लागि कोल्ड स्टोर स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ।
३२. अण्डा, मासु र दूधमा आत्मनिर्भर हुन पशुजन्य उत्पादन प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै सम्भावित क्षेत्रहरूमा नमूना भेडा फर्म, बाखा फर्म, कुखुरा फर्म, बंगुर फर्म, गाइ/भैंसी फर्म हरूलाई प्रोत्साहन गर्ने खालका नमूना कार्यक्रमहरू नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा अन्य स्थानीय सरकार र निकायहरूसँग समेतको सहकार्यमा सञ्चालन गरिनेछ। पशु स्वास्थ्य र नियमन, प्रजनन र प्रसार कार्यक्रमलाई नियमित रूपमा बढावा दिइनेछ।
३३. गाउँपालिकाको भु-उपयोग योजना तर्जुमा गरि लागु गरिनेछ। भुमीको वर्गिकरण गरिनेछ। निजी र सरकारी कृषि योग्य भूमी बाँझो राखिने छैन। सरकारी, सार्वजनिक र उपयोगमा आउन बाँकीरहेका जमिन पहिचान गरि भूमिहिनलाई प्राथमिकतामा राखी उपलब्ध गराइनेछ।
३४. जमिनमा महिला किसानको एकल वा संयुक्त स्वामित्व कायम गर्ने विषयलाई अभियानको रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। संयुक्त र एकल पूर्जा बनाउन प्रत्येक टोलमा छलफल आयोजना गरिनेछ।

३५. लामो समयदेखी समाधान हुन नसकेको भूमिहीन दलित,भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको समस्या समाधान गर्ने राष्ट्रिय भूमि आयोगसँग सहकार्य गरी यथार्थ लगत लिई जग्गाधनि प्रमाणपुर्जा उपलब्ध गराउने कार्यलाई सघन रूपमा अगाडी बढाइनेछ। यसका लागि आवश्यक बजेट छुट्याइनेछ।
३६. पशु नश्ल सुधार, उन्नत पशु व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्नुका साथै नश्ल सुधारका लागि कृत्रिम प्रजनन केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
३७. कृषि फार्म दर्ता गरिएका २५ भन्दा धेरै भेडा बाखा पाल्ने कृषकहरूलाई नश्ल सुधारका लागि गाउँपालिकाबाट कार्यविधि र मापदण्ड बनाई सहयोग उपलब्ध गराइनेछ। भेडाबाखाहरूलाई बाह्य परिजिवीबाट बचाउन प्रत्येक वडामा डिपिड ट्याङ्क निर्माण गरिनेछ। लागत साझेदारीमा गोठ सुधार तथा भेडा संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
३८. व्यवसायिक पशुपालनका लागि भकारो सुधार, आहारको सुधार र कृषकको समय बचतका ल घाँस स्रोत केन्द्र, गाउँ गाउँमा हिउँदे एवं वर्षे घाँसबाली र डाले घाँस साथै पोषणयुक्त पशु आहार निर्माण सम्बन्धि तालिम प्रदान गरिनेछ।
३९. पशु उपचारका लागि पशु सम्बन्धि औषधीको उपलब्धतालाई सहज बनाइने छ। प्रत्येक वडामा पशु सेवा इकाई संचालनको लागि पहल गरिनेछ।
४०. पशुपालन सम्बन्धी सिप तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न पशुपालनसँग सम्बन्धित तालिम,भ्रमण,गोष्ठी जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

४१. स्थानीयस्तरमा उद्यमी सृजना गर्न इच्छुक उद्यमीहरूलाई प्रतिस्पर्धामार्फत छनौट गरी व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरू मार्फत उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ। नयाँ लघु उद्यमीहरूको आवश्यकता र पहिचानका आधारमा सीप विकास तालिम प्रदान गरी सम्भाव्य उत्पादनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ।
४२. स्थानीय उद्योग क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरी रोजगारी सृजना र स्वावलम्बनमा जोड दिइनेछ। जसका लागि बाह्य लगानी आकर्षण गर्न आवश्यक नीतिगत तथा प्रशासनिक योजना ल्याइनेछ।
४३. पर्यटन क्षेत्रलाई तुलनात्मक लाभका क्षेत्र अन्तर्गत अर्थतन्त्रको प्रमुख आधारको रूपमा विकास गर्न पर्यटन क्षेत्रको क्षेत्रगत योजना तर्जुमा गरिनेछ। ग्रामीण पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न होमस्टे सञ्चालन सहजीकरण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम ल्याइनेछ।

४४. प्राकृतिक, ऐतिहासिक र सांस्कृतिक तथा युद्ध पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि भाषा, कला, संस्कृतिको पहिचान, अध्ययन, संवर्द्धन, संरक्षण, विकास र प्रचारप्रसारका साथै आवश्यक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ।
४५. सहकारी क्षेत्रको नियमन गरिनेछ र क्षमता विकास तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम ल्याइनेछ। सहकारीको माध्यमबाट उत्पादित वस्तु तथा सेवाहरुको प्रवर्द्धन र बजारीकरण गरिनेछ।
४६. सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाइनेछ। गाउँपालिकाको आत्मनिर्भरता उन्मुखका लागि साझेदारी लगानी र राजश्व तथा कर प्रशासनलाई समेत प्रमुख आधारको रूपमा लिइनेछ। गाउँपालिकामा महत्वपूर्ण पूर्वाधार निर्माण तथा सामाजिक विकासका लागि स्रोत जुटाउन र प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ।
४७. सबै पेशा व्यवसायलाई करको दायरामा समेटिनेछ। पहिचान भएका राजश्वका स्रोत, दायरा र दर अनुसार राजश्व प्राप्त गर्न प्रभावकारी व्यवस्था गरिनेछ। राजश्व र कर प्रशासन सम्बन्धी नीतिलाई प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयन गरी लक्ष्य अनुसार वा सोभन्दा बढी राजश्व संकलन गर्ने वडा तथा कार्यालयलाई बजेट विनियोजनमा सूचकको रूपमा आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

४८. शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न सामुदायिक विद्यालय तथा शिक्षक लक्षित दण्ड र पुरस्कारको नीति अवलम्बन गर्ने गरी विद्यालयको प्रशासकीय र व्यवस्थापकीय सुधारका लागि नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धतिको विकास गरी विद्यालय शिक्षा सुधार परियोजनालाई व्यवस्थित गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।
४९. बालमैत्री र प्रविधिमैत्री शिक्षाका लागि नमूना विद्यालय निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। माध्यामिक विद्यालयहरुमा गुणस्तर कायम गरी प्राविधिक कक्षाहरु संचालनका लागि आवश्यक पहल र व्यवस्था गरिनेछ।
५०. शिक्षक-विद्यार्थीहरुको क्षमता विकास तथा प्रस्फुटनमा टेवा पुऱ्याउने खालका अन्तरक्रिया, कार्यक्रम तथा तालिमहरुको आयोजनाका साथै शैक्षिक मेलाको आयोजना, नियमित प्र.अ. बैठक, अन्तरविद्यालय अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ।

५१. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँगको आवश्यक पहल तथा समन्वय गरी सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधार, शिक्षक कर्मचारीहरूको पेशागत दक्षतामा वृद्धि गर्न आवश्यक पूर्वाधार सहितको तालिम केन्द्र सञ्चालनमा ल्याई नविनतम प्रविधि तथा शिक्षण सिकाई सीप सम्बन्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
५२. निरन्तर शिक्षा, सबैका लागि शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै शैक्षिक क्षेत्रको गुणस्तरका लागि समयसापेक्ष गुणस्तर कायम गर्न सूचना तथा संचार प्रविधि (ICT) पूर्वाधारमा जोड दिइनेछ। सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई ICT पूर्वाधार सहितको शैक्षिक सूचना केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
५३. विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरणका लागि विद्यालय भौतिक पूर्वाधार, दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक तथा सरसफाई सामग्री वितरण, छात्राहरूका लागि निःशुल्क स्यानिटरी प्याड व्यवस्थापन, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
५४. गुणस्तरीय विद्यालय, शिक्षक तथा सिकाई केन्द्रहरूलाई प्रोत्साहन र पुरस्कारको व्यवस्थाका साथै गुणस्तरहीन संस्थाले निश्चित समयभित्र सुधार गर्न नसक्ने र न्यूनतम विद्यालय संख्या नहुने विद्यालयलाई कक्षा घटुवा, अन्यमा समाहित गर्ने तथा अनुदानको कटौती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
५५. स्थानीयस्तरमा उपलब्ध सामग्रीहरूको अधिकतम उपयोग गरी शिक्षण सिकाई सामग्री निर्माण र स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण सम्बन्धी कार्यशाला सञ्चालन गरिनेछ।
५६. निजी स्रोतका शिक्षकहरूलाई गाउँ शिक्षक घोषणा गर्नका लागि कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सरोकारवाला सँग छलफल अगाडी बढाइनेछ।
५७. विद्यार्थीहरूलाई बाल्यकालदेखि नै व्यवसायिक सीप विकास कार्यक्रम, विद्यालय उपस्थिति प्रोत्साहन पुरस्कार, उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट विद्यालय पुरस्कार कार्यक्रम कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ।
५८. मुक्त कर्मैया गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थी सम्मानका लागि अध्यक्ष गरिव तथा जेहेन्दार छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
५९. राष्ट्रपति रनिङ शिल्डमा स्थानीय साझेदारी गरी खेलकुद प्रतियोगिताद्वारा बालबालिकाको शारीरिक तथा संवेगात्मक विकासमा टेवा पुऱ्याइनेछ। साथै युवाहरूलाई खेलकुद क्षेत्रमा प्रोत्साहित गर्न पालिका स्तरिय खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुको साथै पालिका स्तरिय खेलकुद मैदानको लागि पहल गरिनेछ।

उपस्थित गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु

६०. सरसफाईयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने प्रतिवद्धता अनुरूप जोशीपुर गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्ययोजना सघन रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। साथै फोहोरमैला प्लाष्टिबाट १०० मी कालोपत्रे परिक्षणको रूपमा अगाडी बढाइनेछ।
६१. गाउँ टोलहरुमा प्लाष्टिकमुक्त क्षेत्र घोषणा गर्नुका साथै सरसफाई सम्बन्धी नीति र आचारसंहिता पालना नगर्ने व्यक्ति, समूह, टोललाई कानून बमोजिम कारबाहीको दायरामा लिइनेछ। टोल विकास संस्था गठनलाई प्रवर्द्धन गरी टोलस्तरमा सरसफाई, जनचेतनामूलक कार्यक्रममा परिचालन गरिनेछ।
६२. स्थानीय भाषा, कला, संस्कृतिको पहिचान, अध्ययन, संवर्द्धन, संरक्षण, विकास र प्रचारप्रसारका लागि युवा विकास केन्द्रमार्फत अभिलेखीकरण कार्य अगाडि बढाइनेछ। परम्परागत भाषा, कला संस्कृति संरक्षण तथा संवर्द्धनका लागि साँस्कृतिक प्रतियोगिता, सामाग्री खरिद तथा संरक्षण, आदिवासी जनजाति संग्रहालय सुदृढीकरण कार्य अगाडि बढाइनेछ।
६३. गाउँपालिकाको नीति निर्माण र विकास कार्यक्रममा युवा मण्डलको सदुपयोग गर्ने उद्देश्यले युवा विकास केन्द्रको नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था भएको छ। जुनसुकै क्षेत्रले युवा तथा खेलकूद लक्षित कार्यक्रमहरु युवा विकास केन्द्रसँगको सहकार्यमा मात्र सञ्चालन गर्ने नीति ल्याइनेछ।
६४. स्थानिय युवाहरुलाई लोकसेवा शैक्षिक र प्रशासनिक सशक्तिकरणका लागि लोकसेवा र शिक्षक सेवा आयोगका निशुल्क कक्षा सञ्चालन गरिनेछ।
६५. नीति तथा योजना तर्जुमा, विकास गतिविधि, ज्ञानसीप आदान प्रदान तथा हस्तान्तरणमा स्वयंसेवी युवा शक्तिलाई अधिकतम परिचालन गरिनेछ। युवा तथा खेलकूद विकासका लागि खेलकूद पूर्वाधार निर्माण, व्यवसायिक खेलकूद तालिम, खेल तथा खेलाडी आदानप्रदान कार्यक्रम ल्याइनेछ। र गाउँपालिका स्तरिय समस्या निराकरण तथा श्रोत व्यवस्थापन युवा समिती गठन गरिनेछ।
६६. युवा सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार युवाहरुको रुचि अनुसार उद्यमशिलता, स्वरोजगार र आय आर्जनमा केन्द्रित गर्न छोटो अवधिको तालिम तथा कामको आवद्धताको अवसर निर्माण गरिनेछ। युवा उद्यम कार्यक्रम, युवा क्लब गठन तथा नमूना युवा संसद अभ्यास कार्यक्रम, युवा प्रतिभा पहिचान र प्रोत्साहन कार्यक्रम, सामाजिक जागरण, रूपान्तरण र समृद्धिका लागि युवा परिचालन कार्यक्रम, युवा परामर्श कार्यक्रम जस्ता युवा लक्षित कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।

६७. ज्ञान सीप भएर पनि बेरोजगार बस्नु परेका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरे बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा न्यूनतम् १०० दिन बराबरको रोजगारीमा सहभागी गराउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको साझेदारीमा आयोजना सञ्चालन गरी कोही व्यक्ति पनि बेरोजगार नहुने अवस्थाको सृजना गरिनेछ। साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

६८. नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको लक्षित वर्गको हकहितको सुनिश्चित गर्दै लैङ्गिक समता र समानता, सशक्तीकरण, मूलप्रवाहीकरण र अर्थपूर्ण सहभागिता वृद्धि गर्ने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। लघुउद्यम तथा सीप विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा लक्षित वर्ग, क्षेत्र, समुदायको सहभागितालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिनेछ।

६९. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्चितताका लागि बजेट तथा योजना तर्जुमामा प्रतिशत निर्धारण गरेर अनिवार्य लक्षित वर्ग योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ। त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा लक्षित वर्ग अधिकतम प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने गरी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइनेछ। साथै लैङ्गिक उत्तरदायि बजेटको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिनेछ।

७०. महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिक गरी योजना तथा कार्यक्रम ल्याइनेछ। लैंगिक हिंसा तथा लिङ्गको आधारमा गरिने भेदभावलाई शून्यमा झारिनेछ। लैंगिक हिंसामा परेका व्यक्तिहरूको उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापनाका लागि लैंगिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरिनेछ।

७१. बालबालिकाको हकहित संरक्षणका साथै शारीरिक, मानसिक तथा संवेगात्मक लगायत हरेक क्षेत्रमा क्षमता विकासका लागि हरेक चरणमा अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिश्चित गरिने छ। साथै बाल अधिकारको सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकारको नीति, रणनीति, गुरुयोजना, योजना कार्यक्रम मार्फत विभिन्न समयमा जारी गरेका बालबालिका सम्बन्धि प्रतिबद्धता कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ।

७२. समाजमा रहेका कुरीति, कुप्रथा, लैंगिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध सचेतनामूलक कार्यक्रम तथा अभियान सञ्चालन गरिनेछ। महिला विकास कार्यक्रमद्वारा प्रवर्द्धित महिला सहकारी संस्थाहरूको सुदृढीकरण एवं पालिकास्तरीय महिला सञ्जाल स्थापना गरिनेछ।

७३. पालिकास्तरमा ज्येष्ठ नागरिक मञ्च, अपाङ्ग संरक्षण समिति, बाल सञ्जाल, महिला सञ्जाल, उपेक्षित उत्पीडित वर्ग उत्थान सञ्जाल गठन गरी उनीहरूको व्यक्तित्व विकास, नेतृत्व विकास र क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ।
७४. गरिबीको रेखामूनि रहेका जनसंख्या, गरिबीको गहनता, विषमता अध्ययन र विश्लेषण गरी आवश्यक कदम चाल्न सम्बन्धित विषयगत निकायसँगको परामर्शमा आवश्यक कार्ययोजना बनाई लागू गरिनेछ।
७५. उत्पीडित, उपेक्षित दलित समुदायको सशक्तिकरण र क्षमता विकासको लागि विशेष कार्यक्रम बनाई सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरूसँगको साझेदारीमा दलित समुदायले परम्परादेखि अवलम्बन गर्दै आएका पेशाहरूलाई व्यवसायीकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ। सामाजिक रूपमा बहिष्करण र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूलाई मापदण्ड बमोजिम सामाजिक संरक्षण तथा सुरक्षाको कार्यक्रम ल्याइनेछ।
७६. अन्तर जिल्ला, अन्तर गाउँपालिका, अन्तर वडा र अन्तर गाउँटोलसम्म सडक सञ्जालको सुनिश्चत गरी चालु आर्थिक वर्षमा अधिकांश गाउँहरू ग्रामीण सडक सञ्जालले जोडिएका छन्। ति सडकहरूमा स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ। सडक यातायातलाई बाह्रै महिना निरन्तर सुचारु गर्न आवश्यक व्यवस्था र पहल गरिनेछ।
७७. पथरैया सिंचाई प्रणाली ठाकुरद्वारा उपभोक्ता समिति द्वारा निर्वाचित ननहर मुआव्जा सहितको लगत कट्टीको लागि पहल गरिनेछ।
७८. भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि अनुमानयोग्य र प्रभावकारी योजनाका लागि पूर्वाधार विकास गुरुयोजना, वस्ती विकास योजना, विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदनलाई जोड दिइनेछ। निर्माणमा न्यूनतम गुणस्तर मापन गर्न ल्याब स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।
७९. गाउँपालिकाभिन्न सिंचाईका सम्भावना भएका क्षेत्रहरू पहिचान गरी पोखरी सिंचाई, स्प्रिङ्गल सिंचाई, सिंचाई आयोजना मार्फत सिंचाई सुविधा बढाई उत्पादन वृद्धिमा जोड दिइनेछ।
८०. सामाजिक, साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक पहिचान नमेटिने गरी ग्रामीण वस्तीलाई व्यवस्थित बसोबासयुक्त गतिशिल शहरमा रूपान्तरण गरिनेछ। शहरी विकास तथा

भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड स्थानीय परिवेशका आधारमा तर्जुमा गरी भवन निर्माण नक्सा पूर्वस्वीकृति कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।

८१. एकीकृत, व्यवस्थित, वैज्ञानिक, सुरक्षित र हरित गाउँ शहर निर्माणको लागि कार्ययोजना बमोजिम हरित गाउँ निर्माण कार्यलाई निरन्तरता र विस्तार गरिनेछ।
८२. गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा दिगो विकासको मान्यता बमोजिम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

उपस्थित गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

८३. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सबैले सूचना तथा संचारको सहज पहुँच स्थापना गर्न सार्वजनिक संस्थान तथा निजी क्षेत्रको आगमनलाई प्रवर्द्धन, आपसी समन्वय र साझेदारी गरिनेछ।
८४. वन र आयआर्जनलाई अन्तरसम्बन्धित गर्ने खालका हरियो बार, वनस्पति बार, कृषि वन, निजी वन जस्ता कार्यक्रम ल्याइनेछ। नर्सरी निर्माण, डाले घाँस विस्तार, एक घर दश फलफूल विस्तार जस्ता कार्यक्रमबाट वन तथा बुट्यान क्षेत्रको वृद्धिमा टेवा पुऱ्याइनेछ।
८५. भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कारण क्षतिपूर्तिस्वरूप सार्वजनिक पर्ती जग्गा, झाडी बुट्यान र वन नभएका क्षेत्रमा उपयोगी वृक्ष रोप्ने नीति ल्याइनेछ। जीवनका महत्वपूर्ण क्षणका अवसरमा बहुउपयोगी वृक्षारोपन गर्ने कार्यक्रम गाउँ गाउँमा प्रवर्द्धन गरिनेछ।
८६. जलवायुमैत्री तथा वातावरणमैत्री पूर्वाधारमा जोड दिएर जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन तथा जलवायु अनुकूलन मार्फत पर्यापर्यटनको प्रवर्द्धनका लागि कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। वन क्षेत्रको वैज्ञानिक एवं दिगो व्यवस्थापन गरी वनजन्य उत्पादन अभिवृद्धिमा टेवा पुऱ्याइनेछ। सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम, निजी वन विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढङ्गले संचालन गर्न सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरूसँग समन्वय गरिनेछ।
८७. फोहोर व्यवस्थापनका लागि घरघरमा बजार बजारमा कुहिने र नकुहिने फोहोर वर्गीकरण गरी संकलन गर्ने कार्य कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ। सार्वजनिक स्थलमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण र फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको निःशुल्क व्यवस्था गरिनेछ।

८८. आफूले गरेको फोहरको व्यवस्थापन आफै गर्नुपर्ने अन्यथा व्यवस्थापनका लागि थप शुल्क व्यहोर्नुपर्ने नीति अवलम्बन्ध गरिनेछ। स्वच्छ खानेपानीमा सबैको पहुँच अभिवृद्धि गरिनुका साथै सरसफाई र फोहरमैला व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिईनेछ।
८९. छाडा चौपाया व्यवस्थापनका लागि सक्रिय रूपमा काम गर्न कार्यदल गठन गरि परिचालन गरिनेछ।
९०. जलवायु अनुकूलन योजना मार्फत कुनै पनि प्राकृतिक तथा मानवीय कारणबाट हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न, विपद् व्यवस्थापन क्षमतालाई अभिवृद्धि गर्नुका साथै पूर्व सूचना प्रणाली विकास तथा स्थापनामा जोड दिइनेछ। विपद् व्यवस्थापनका लागि वडास्तर र पालिकास्तरमा सञ्चालन हुने गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
९१. हरेक निर्माण तथा पूर्वाधार विकासमा विपद् जोखिम आँकलन गरेर प्रकोप न्यूनिकरणका माध्ययमबाट कार्यान्वयन गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्था मिलाइनेछ।
९२. उपलब्ध जनशक्तिलाई उच्च मनोबलका साथ आफ्नो योग्यता र क्षमता भरपूर सदुपयोग गर्ने र क्षमता विकास गर्ने वातावरण मिलाइनेछ। कार्यालय र जनशक्तिलाई साधन र स्रोतले सुसज्जित गराई गुणस्तरीय सेवा प्रवाहमा जोड दिइने छ। साथै रिक्त दरवन्दिमा पद पुर्ति गर्न प्रदेश लोकसेवा आयोगमा माग गरिनेछ।
९३. गाउँपालिकाको वित्तीय व्यवस्थापन क्षमता र जवाफदेहिता बढाउन ठोस कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ। जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउनुका साथै संगठन, जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको व्यवसायिकताका लागि प्रोत्साहन, प्रवर्द्धन र पुरस्कारका साथै तालिमको पनि व्यवस्था गरिनेछ।
९४. अन्य स्थानीय तह तथा संघसंस्थाहरूले गरेका राम्रा अभ्यासबाट ज्ञान आर्जन हुने खालका अध्ययन, भ्रमण कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ। बजेट विनियोजन तथा योजना छनौटको दक्षता र खर्च गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ। सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी, पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउँदै लगिनेछ।
९५. संविधानले परिकल्पना गरेको समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माणका लागि दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गरी आर्थिक विकास र समृद्धिको चाहनालाई सार्थक तुल्याउन वडा, टोल र बस्तीस्तरबाट प्राथमिकताका साथ छनौट भएका तथा गाउँपालिकाले समेत उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्न खोजेका कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, ग्रामीण सडक, ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, सूचना तथा संचार प्रविधिसँग

सम्बन्धित आयोजनाहरूको कार्यान्वयन क्षमता बढाउनुका साथै प्रभावकारी र जवाफदेही अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ।

९६. स्थानीय तहको न्यायिक निरूपण र मेलमिलाप प्रवर्द्धन गर्न, पीडितलाई न्याय दिलाई सामाजिक मेलमिलाप कायम गर्न न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रहरूको सुदृढीकरणमा जोड दिइनेछ।

उपस्थित गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

९७. सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत अनुशासन प्रतिवद्ध, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, प्रविधियुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउँदै लगिनेछ। जनताको नजिकमा सरकारको अनुभूति दिलाउन वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी बनाई भ्रष्टाचारमुक्त र सुशासनयुक्त बनाइनेछ। साथै यस गाउँपालिकालाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाउन ई-मेल ईन्टरनेटको प्रयोगमा जोड दिइनेछ।

९८. वार्षिक खरिद योजना तथा खरिद गुरुयोजना बमोजिम सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त र सुशासनयुक्त बनाइनेछ। वित्तीय सुशासन कायम गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई थप मजबुद बनाइनेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

९९. वडा कार्यालयबाट हुने गरेका सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माण सम्बन्धि कार्यको मासिक रूपमा प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। सबै कार्यालयहरूमा सहायताकक्ष स्थापना गरिनेछ।

१००. गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइललाई अद्यावधिक गरिनेछ। गाउँपालिकाका लागि चाहिने महत्वपूर्ण तथ्याङ्कको भण्डारणका लागि गाउँपालिकाको आफ्नै सर्भर स्थापना गरी डिजिटल कन्टेन्ट चाहिएको बेला पाइने अवस्थामा भण्डारण र सुरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ। गाउँपालिकाका सबै प्रकारका आधारभूत सूचनाहरू सूचना तथा अभिलेख केन्द्रमा उपलब्ध हुने र सामाग्रीहरू सूचना केन्द्रमा अध्ययन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइनेछ।

१०१. गाउँपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाहको पूर्वाधार तय गरी डिजिटल गाउँपालिकामा रूपान्तरण योजना अगाडि बढाइनेछ। सूचना तथा अभिलेख केन्द्रलाई सुदृढीकरण गरी विज्ञान-प्रविधि, अध्ययन-अनुसन्धान तथा विकास, सीप तथा सीपमूलक तालिमको नियमन, डिजिटल साक्षरताका साथै मिडिया साक्षरता कार्यक्रम तथा डिजिटल अभिलेखीकरण कार्यक्रममार्फत विद्युतीय सरकारको अवधारणामा टेवा पुऱ्याइनेछ।

१०२. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त बनाउन गाउँपालिकाको प्रशासकिय भवन निर्माणका लागि आवश्यक बजेट छुट्याईने छ। साथै, गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा डिजिटल नागरिक वडापत्र जडान गरि सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शि र जवाफदेहि बनाइने छ।
१०३. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढीकरण आयोजना अन्तर्गत वडा कार्यालयहरूमा कम्प्युटर, प्रिन्टरको व्यवस्था गरी व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापनलाई सूचना प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ।
१०४. मासिक तथा साप्ताहिक बुलेटिन प्रकाशन, रेडियो कार्यक्रममार्फत आम नागरिकको सूचनाको हकलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ। स्वतः प्रकाशन, मासिक, चौमासिक तथा वार्षिक खर्च तथा प्रगतिको सार्वजनिकीकरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण, व्यवस्थापन परिक्षण, गुनासो व्यवस्थापनमा उपयुक्त विधि र पद्धति बमोजिम कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।
१०५. कुनै पनि सरकारी, गैरसरकारी संघसंस्था, निकाय, क्षेत्र, विषयगत कार्यालयले गाउँपालिकाभिन्न आयोजना, कार्यक्रम संचालन गर्नुपूर्व गाउँपालिकाको स्वीकृति लिने, गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम अनुरूप आयोजना वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ। ती निकायका बजेट तथा कार्यक्रम गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रमसँग दोहोरिन नदिन वार्षिक विकास कार्यक्रममा आवद्ध हुने गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
१०६. जनताको आवश्यकता, प्राथमिकता र समस्या बुझ्नका लागि जनतासँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम मार्फत प्रत्येक २ महिनामा १ पटक प्रत्येक गाउँटोलमा गई भेटघाट कार्यक्रममा सञ्चालन गरिनेछ।

अन्त्यमा, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक नेपालको संविधानमा भएको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको सरकारको हैसियतले व्यवस्थापकीय, कार्यपालिकीय तथा न्यायिक अधिकार कार्यान्वयनको अभ्यास गर्दै चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सफल पार्न सहयोग पुऱ्याएर आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने सुअवसर प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू, गाउँपालिकाबासी, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, सबै राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, नागरिक समाज, संचार जगत तथा सम्पूर्ण सरोकारवाला पक्षहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। धन्यवाद !

चित्र बहादुर चौधरी

गाउँपालिका अध्यक्ष